

DOOR GROEI AFZET OP ZOEK NAAR
EFFICIËNTERE WERKWIJZEN

Bladgewassen handig oogsten, wassen, wegen en verpakken

Tuinderij de Elzenkamp levert via abonnementen, winkel en marktkraam. Wat leerden ze van bezoekende tuinders die met de Biotuinders en Bionext op bedrijfsbezoek gingen? “Bladgroenten per krat spoelen bespaart veel werk.”

TEKST MARIAN BLOMEN JAN DE KOEIJER | FOTO'S JAN DE KOEIJER

Else Schimmel en Arjen van Slooten telen op Tuinderij de Elzenkamp in Voorthuizen op 1,4 hectare zo'n 50 verschillende groenten en kruiden, die ze via groenteabonnementen, een winkel en een marktkraam verkopen. Zie ook het bedrijf in beeld portret van de Elzenkamp in Ekoland 3 – 2021. “Onze afzet is de laatste jaren gegroeid en we merken dat het begint te knellen als we alles doen zoals eerder. Sommige tijdrovende activiteiten willen we anders aanpakken. Daarbij leren we graag van andere tuinders”, geeft Else aan. Vooral het oogsten, wassen en

verpakken van bladgewassen zoals winterposteleinkost het stel iedere week veel tijd. Hoe pakken ze dat aan en wat doen andere tuinders?

Oogst

Bij de Elzenkamp groeit winterpostelein in ronde bosjes. Else en Arjen gebruiken twee verschillende oogstmethoden, waarbij de keuze meestal daags voor het oogsten gemaakt wordt door diegene die die klus aanstuurt. Else: “Je kunt afsnijden boven de wortel. Dit maakt hergroei mogelijk en het is makkelijker voor het

verwijderen van lelijke blaadjes. Maar je kunt de winterpostelein ook afsnijden onder het hart of het met wortel en al eruit trekken. De blaadjes blijven dan bij elkaar.” Eruit trekken zonder stengel of blad te breken is een delicaat karwei, vrijwilligers wordt daarom meestal gevraagd te snijden. Er wordt geoogst in grote blauwe veilingkratten. De kratten worden op een golfkar gezet en naar de wasplaat gereden. “Bossen doen we soms op het land, maar vaak later pas: na het wassen of na het wegen.” De bezoekende tuinders van andere biologische bedrijven

Else Schimmel en Arjen van Slooten bij de winterpostelein

hebben goede ervaringen met bossen op het land, omdat dit later veel tijd bespaart. Tip van een teler voor het netjes oogsten. “Door het krat schuin tegen jezelf aan te zetten kan je de bossen na het afsnijden met een eenvoudige beweging rechtop in het krat te zetten. Je kunt dan heel netjes ‘stapelen’ in het schuinstaande krat. En als je de gewassen op zijn kop in het krat zet spoelt je later makkelijk het vuil weg en is een krat met inhoud goed in zijn geheel te wassen.”

Wassen

Bij de Elzenkamp is de spoelplaats buiten: een betonnen vloer met middenin een rooster met opvangbak waar het water de grond in kan. Daarboven staat een droogrooster op stahoogte met in een hoek van 90 graden een plastic spoelbak gevuld met water. “Voor winterpostelein kieperen we het blauwe veilingkrat vanaf de golfkar om in de spoelbak. En dan scheppen we de winterpostelein met de hand weer in het krat op het naastgelegen droogrooster, om even uit te lekken.” Daarna gaat het product de koeling in. “We spoelen niet in het krat omdat de spoelbak eigenlijk net te klein is, we denken dat het dan niet goed schoon wordt.” De bezoekende tuinders geven veel suggesties en merken op dat op hun eigen bedrijven spoelen in een krat zowel tijd bespaart als een goed wasresultaat geeft. De ene manier is door de hele krat onder te dompelen in een spoelbak. Om vies water te laten wegspoelen is het dan wel handig om een kraantje onderin te hebben, dan kan het water met aarde weglopen en vul je voortdurend schoon nieuw water aan. Je wasbak moet dan groot genoeg zijn. Sommige telers gebruiken een doorgesneden IBC container, daar zit ook een kraantje in. De tweede methode om te wassen in het krat is met hulp van een slang. In dat geval zet je het krat schuin tegen een andere krat (onder een hoek van circa 45 graden). Dan spoel je af met veel water. Je hebt een volle straal nodig, geen harde straal. Het kan

helpen om de kop van de slang af te halen. Natuurlijk werkt in de krat wassen vooral als je kratten met voldoende grote gaten onderin hebt, zoals voorbeeld ‘EPS klein’ kratten. Online zijn bovendien suggesties en filmpjes te vinden om het wassen te mechaniseren. Bijvoorbeeld met een ‘Bubbler’, een soort koud bubbelbad voor bladgewassen. Door de luchtwervelingen van ontsnappende lucht onderin de waterbak spoelen fijne bladgewassen mooi schoon.

Wassen van bladgroenten is eenvoudig te mechaniseren

Een Bubbler is kant en klaar te koop, maar handige telers kunnen het ook zelf bouwen met bouw instructies die je vindt op YouTube. De omgebouwde centrifuge, ook een YouTube-topper, is vooral handig voor het drogen van slamixen in kleine hoeveelheden. De bezoekende tuinders hebben ook vragen. “Je zegt dat je alle zand en stof eraf wilt wassen, hebben je klanten gezegd dat ze dat willen? Lopen ze weg als er nog een korreltje zand te vinden is?” De verkoopmedewerker van

de marktkraam van de Elzenkamp geeft aan dat sommige klanten haar vertellen dat ze de groente van de Elzenkamp zo waarderen omdat het zo schoon is. Dus in ieder geval wordt de moeite door klanten gezien.

Wegen en verpakken

Eén dag per week wordt het gewassen en gekoelde product gewogen voor de groentepakketten. Else: “We wegen eerst de totale oogst en bepalen zo de hoeveelheid per pakket. Dan wegen we individuele porties en verdelen we per pakket. We wegen spinazie, snijbiet, boerenkool, postelein, boontjes.” Arjen vult aan: “Zo weten we of onze klant genoeg waar voor zijn geld krijgt en weten we of we uitkomen met de totale hoeveelheden.” Na het wegen worden de bladgewassen in zakjes van biologisch afbreekbaar plastic verpakt. “Die zakjes zijn vervelend, ze plakken. Maar papier wordt te nat.” Behalve de gesneden bladgewassen gaan de meeste groenten los in het krat. De bezoekende tuinders herkenden de overwegingen van Else en Arjen. Sommige tuinders gunnen zichzelf wat handelingsvrijheid. “Onze klanten weten dat ze bijvoorbeeld raapstelen krijgen, maar bij die aankondiging staat geen exacte hoeveelheid. Is het echt erg als het ene pakket een bosje van 30 gram krijgt en de andere 260?” En: “Als je niet zeker weet of je voldoende voor alle pakketten hebt, kan je van tevoren klanten voorbereiden via een mail. ‘Als er niet genoeg raapstelen zijn krijg je spinazie.’ Dat geeft je vrijheid.” Andere telers oogsten en wegen een vierkante meter op proef, en rekenen dan uit hoeveel ze per bed oogsten en in de pakketten kunnen stoppen. Else en Arjen zijn blij met de tips. De bezoekers praten na over de aanschaf van spoelbakken met kraantjes en de handige kratten van de Elzenkamp voor de groenten-klantenabonnementen. Else concludeert “We gaan echt anders wassen. En ik realiseer me dat we ook met minder wegen toekunnen.” ■